

2019-Ը ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԱԿԱՆ ԵՎ ԿՈՄԻՏԱՍՅԱՆ ՏԱՐԻ

Նինա Տափծե

նայի պանսիոնը, ընտանիքիս հետ տեղափոխվել Թիֆլիս: Առաջին իսկ օրերից հայտնվեցի վրաց գրականագետների շրջանում, այդ թվում՝ Երիտասարդ բանաստեղծների «Կապույտ եղջյուրներ» ընկերակցության շրջանում:

Մի անգամ Տիգրան Տափծեի հետ գնում եմ Գոլովինսկի (այսօր՝ Ռուսթավելի) պողոտայով՝ ուրախացած գարնանային եղանակով, փողոցով, մարդկանցով... Հանկարծ տեսնեմ հեռվից գալիս է մի բարձրահասակ ծերունի, ասես արեւ ճառագայթելով իր շուրջը, թվում էր, նա կյանք ու բերկրանք է տալիս ողջ շրջապատին:

Ես կանգ առա: Ինչ-որ անբացատրելի մի բան հուզեց ինձ: Բռնեցի Տիգրանի ձեռքը եւ հարցրի.

- Ո՞վ է նա:

Ծերունին մոտեցավ մեզ եւ պայծառ ու զվարթ ժպիտով իր երկու ձեռքը մեկնեց Տիգրանին: Հովհաննես Թումանյանն էր, հայ հայտնի բանաստեղծը, հայ ժողովրդի ազնվության եւ դարավոր տառապանքների լավագույն արտահայտիչը: Այդ օրվանից ես գտա հայր, որ չունեի: Հետագայում, գրեթե ամեն օր հանդիպում էի նրան, եւ նրանից ստացած առաջին տպավորությունս չնվազեց, այլ ավելի եւս հարստացավ:

Նա մասնակցում էր մեր բանաստեղծների կազմակերպած բոլոր երեկույթներին, անձամբ ելույթ ունենում, կամ կարդացվում էին նրա բարեկամական հմայքով լի նամակները:

Չէր լինում այնպիսի ուրախ կամ ծանր օր, որ նա չհայտնվեր իբրեւ բարի ոգի:

1920 թվականն էր: Մի օր առավոտյան թերթում հայտարարություն էր տպագրվել, թե Տիգրան Տափծեի բնակարանում Սերգեյ Գորոդեցկին *(ռուս մեծ բանաստեղծ, որը Պետերբուրգից մի քանի օրով ժամանել էր Թիֆլիս (խմբ.)* զեկուցում է կարդալու պոեզիայի մասին:

Ես սարսափի մեջ ընկա:

Մենք դեռ մեր էինք անունացել, մեր բնակարանը դատարկ էր: Ոչինչ չունեինք եւ ոչ էլ մի կոպեկ փող:

Եկավ Սերգեյ Միտրոֆանովիչը: Ես «հարձակվեցի» նրա վրա, թե ինչպե՞ս կարելի է, չէ՞ որ մենք ընդամենը չորս աթոռ ունենք, փող չունենք...

Նա շատ հանգիստ պատասխանեց, որ ինքը մույնպես

փող չունի: Իսկ աթոռները կհավաքենք ամբողջ շենքից:

Միեւնույն է, անհամաձայնացած էի. եթե հասարակության մի մասը ցրվի, իսկ մյուս մասը մնա, այդ դեպքում ի՞նչ պետք է անել:

Հավաքեցինք աթոռները, դասավորեցինք. սենյակը շատ մեծ էր: Երեկոյան դեմ բնակարանը լցվեց գրողներով, գրականագետներով, նկարիչներով... Ձեկուցումից հետո գնացին բոլորը, բացի մեր բարեկամներից: Դրանց մեջ էին Հովհաննես Թումանյանը, նկարիչ Սերգեյ Սուդեյկինը՝ կնոջ հետ, նկարիչ Սավելի Սորինը, Նիկոլայ Նիկոլաևիչ Սոկոլովը, բանաստեղծուհի Զամբարին (հերցոգուհի Լայխտենբերգսկայան), Մելիքովները, բանաստեղծ Սերգեյ Ռաֆայելովիչը, Պաոլո Իաշվիլին, Նիկոլո Միծիշվիլին, նկարիչ Լադո Գուրիաշվիլին, թրիլիսիցի ֆուտուրիստ գրող Իլյա Զդանեիչը եւ շատ ուրիշներ: Ես սարսափահար եղա: Բոլորը նստեցին սեղանի շուրջ: Հանկարծ Թումանյանը վեր կացավ ու դուրս եկավ, ես էլ՝ նրա ետեւից: Նա շոյեց իմ գլուխը եւ ասաց, որ շուտով կգա: Մի ժամ չէր անցել, մեկը ծեծեց մեր մնջարանի դուռը:

Բաց եմ անում դուռը, կանգնած է Թումանյանը՝ պայծառ ժպիտի դեմքին, նրա ետեւից կանգնած եմ մշակները՝ ահագին կողովներով:

- Աղջիկս, այժմ կարող ես չհուզվել: Ես ամեն ինչ բերել եմ: Նայում եմ. մի կողովում ուտելիքներ եմ, ամաններ, իսկ մյուսում՝ գինի:

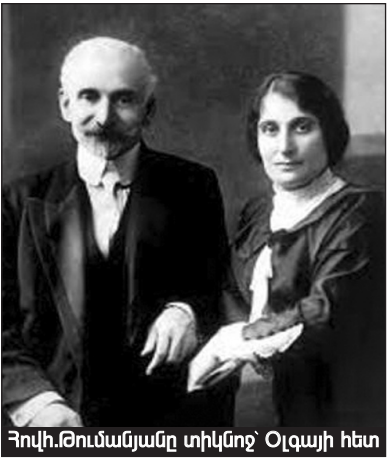
Ինքն օգնեց ինձ սեղան բաց անել, եւ մենք նստեցինք մինչեւ առավոտ՝ լսելով նրա խոսքերը ժողովուրդների եղբայրության մասին:

Հաճախ ես մոռանում էի մեր անունության տարելիցի օրը, բայց Թումանյանը՝ երբեք: Եթե նա մեզ տանը չէր գտնում, թողնում էր ծաղկեփունջ՝ շնորհավորանքի հետ միասին:

Սայիսի 7-ին վրաց բանաստեղծները տոնում էին «Պոեզիայի օրը»: Այս օրը նաեւ նրա անձնական տոնն էր լինում: Նա առավոտից ուղարկում էր նամակ եւ ծաղիկներ, այնուհետեւ գալիս էր նաեւ ինքը, որպեսզի տոնակատարությունն անցկացնի մեզ հետ միասին:

Ես չեմ հիշում որեւէ մեծ երեկույթ, որ նա չլիներ, կամ նրան մոռանալիք:

Մենք ամբողջ խմբով գնում էինք նրա տան կողմը եւ Վոզնիսենսկայա փողոցով մեկ կանչում նրա անունը: Նա քնաթափա, հագնելով խալաթը, դուրս էր գալիս պատշգամբ եւ խոսում մեզ հետ: Արտահայտելով նրան մեր սերը՝ իրաժեշտ էինք տալիս եւ աղմուկով հեռանում, արդեն հանգստացած, որ նրան տեսանք:

Հովհ.Թումանյանը տիկնոջ՝ Օլգայի հետ

Առավոտները հաճախ նա անցնում էր ինձ մոտ: Տիգրանն արդեն տանը չէր լինում. վերցնում էր աթոռը, նստում, թուղթ ու մատիտ տալիս ինձ եւ արտասանում ռուսերեն իր բանաստեղծությունները: Ես թարգմանում էի վրացերեն: Նրա տողացի թարգմանություններից մեկը մինչեւ հիմա էլ պահպանվել է ինձ մոտ. դա «Վրաստանի ոգին» բանաստեղծությունն է:

Վերջին անգամ ես նրան հիվանդ տեսա, երբ պետք է գնար բուժման: Նա արդեն վատ էր զգում, պառկած էր Ռոտիշչենսկայա փողոցում գտնվող Շահպարոնյանի հիվանդանոցում:

Գնում էինք այնտեղ հարցնելու նրա առողջության մասին, ուղարկում էինք գրություններ, ծաղիկներ, բայց ներս չէինք մտնում, որպեսզի չանհանգստացնենք:

Նա պետք է իմ աղջկա կնքահայրը լիներ: Նրան փոխարինեց իր դուստրը՝ Նվարդը, որը նրա մշտական ուղեկցուհին էր եւ լավագույն բարեկամը: Ես երջանիկ եմ, որ իմ աղջիկը կապված է նրա աղջկա հետ՝ որպես իր երկրորդ մոր հետ:

Մեծ բանաստեղծի թաղումը վերածվեց Անդրկովկասի ժողովուրդների եղբայրության հսկայական ցույցի:

Ես չեմ հիշում, որ տարբեր ժողովուրդների բանաստեղծներն այդպիսի անկեղծությամբ ճանապարհ դնեին որեւէ մեկին: Այն, որ նա թաղվել է Թիֆլիսում՝ Վրաստանի եւ Անդրկովկասի մայրաքաղաքում, իր սիրած քաղաքում, կարծես հավերժորեն կապում է մեզ հետ բանաստեղծին: Նա իր ամբողջ կյանքը նվիրաբերեց իր մեծ ժողովրդին, եւ այդ մեծ սիրով դարձավ ժողովուրդների բարեկամության դրոշմը:

Պատրաստեց ԿԱՐԻՆԵ ՄԱՆՈՒԿՅԱՆԸ

PHARMACY

/

FAMILY CARE

/

BEAUTY

մինչեւ

-50%

ՈՍԿԵԳՈՒՅՆ ԱՄՍԱՌ

INSTITUT ESTHEDERM PARIS

CAUDALİE

BIODERMA LABORATOIRE DERMATOLOGIQUE

VICHY LABORATOIRES

ziaja

Le Petit Olivier

NUXE PARIS

LA ROCHE-POSAY

sebamed

nippes

ALIX AVIEN PARIS

BIO-ROM LABORATOIRES

www.psponline.ge

www.psp.ge

www.fb.com/psp.ge

(032) 2 40 20 20

+20 20

ԱՇԽԱՐՀԱՅՈՒՆԻ ԹԲԻԼԻՍԻՆԵՐ

ՌՈՒԲԵՆ ՄԱՍՈՒԼՅԱՆ ԼԵԳԵՆԴԱՐ ՌԵԺԻՍՈՐԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆԸ ՎՐԱՑԱԿԱՆ ՀԵՌՈՒՄՏԱԿԱԼԻՔՈՎ

(Սկիզբը՝ 4-րդ էջում)

Մանուշար Պիրվելի. - Նա ծնվել էր հայկական ծագման թբիլիսյան ընտանիքում: Մայրը հայկական թատերական ընկերության տնօրենն էր, հայրը թբիլիսցի բանկիր: Ես առաջին անգամ նրա ազգանվանը հանդիպել եմ Իլֆ եւ Պետրովի՝ իմ մանկության տարիներին տալիս ծածկած «Միհրականի Ամերիկա» գրքում, եւ, իմիջիայլոց, ոչ այդքան հաճելի համատեքստում: Գաղտնիք չէր, որ Ամերիկա գնացած խորհրդային մարդու հանդեպ վերաբերմունքն անբարյացակամ էր, որքան էլ գլուխգործոցների հեղինակ լիներ:

«...ՄԵՆՔ ԽՈՍՈՒՄ ԵՆՔ ՈՉ ՄԻԱՅՆ ՌԵԺԻՍՈՐԻ, ԱՅԼԵՎ ՄԵԾ ՆՈՐԱՐԱՐԻ ՄԱՍԻՆ»

Նիմո Արագաշվիլի. - Այնինչ, իր այդ գլուխգործոցների համար համաշխարհային նշանակության մրցանակների է արժանացել. Իտալիայի կինոակադեմիայի բարձրագույն մրցանակի՝ «Դավիդ դի Դոնաթելլոյի» դափնեկիր, Վենետիկի կինոփառատոնի Լավագույն գունավոր կինոնկարի հաղթող, 1982 թվականին ԱՄՆ կինոռեժիսորների Դիլիդայի բարձրագույն մրցանակակիր...

Մանուշար Պիրվելի. - Իսկ մինչ այդ, 1960 թվականին նրա աստղը բացվեց Դոլիվուդի փառքի ճեմուղիում, որ մեծ պատիվ է բոլորիս համար: Այստեղ, Ամերիկայում նրա անունը շատ հաճախ է հոլովվում եւ այնպիսի մեծությունների հետ, ինչպիսիք են՝ Ֆելիքսին, Չապլինը...

Նիմո Արագաշվիլի. - Որքանով տեղյակ եմ նաեւ Դիլիդայի հետ է ասոցացվում Մանուշարի անունը: Իմիջիայլոց, որքան հայտնի է ինձ, Լոնդոն ուսման մեկնելուց առաջ, դեռ Թբիլիսիում բացեց դրամայի խմբակ եւ այդտեղ բեմադրեց մի քանի ներկայացում: Իսկ արդեն Բրիտանիայում առաջարկ ստացավ Ամերիկայից: Ի՞նչ հետք թողեց նա Կոլիվուդյան կինեմատոգրաֆիայի պատմության մեջ: Եթե չեն սխալվում՝ նրա անվան եւ ստեղծագործության հետ են կապվում բազմաթիվ նորարարություններ:

Մանուշար Պիրվելի. - Միանշանակ: Որքան շատ եմ ուսումնասիրում Մանուշարի գործունեությունը, լինի թատրոն, թե կինո, Բրոդվեյ, թե Դոլիվուդ, լրիվ այլ պատկերացում եմ կազմում նրա մասին: Պետք է իմանանք, որ մենք խոսում ենք ոչ միայն ռեժիսորի, այլեւ մեծ նորարարի մասին: 1929 թվականին Մանուշարը նկարահանել է իր «Ծափահարություններ» ֆիլմը: Սա ծայնային ֆիլմերի առաջին տարիներն էին: Ու չնայած սահմանափակումների, Մանուշարն իրագործեց անհնարին, ասել է, թե հեղափոխության հեղինակ դարձավ. նա ծայնային սարքավորումները, որոնք «bulk» են կոչվում, նկարահանման հրապարակից դուրս՝ փողոց հանեց: Մանուշարի անվան հետ է կապված նաեւ Դոլիվուդյան կինոյում երկու խոսափողի եւ երկու տեսախցիկի օգտագործումը: Այսինքն, նա առաջինն իրականացրեց ծայնի սինթեզային ծայնագրում երկու բարձրախոսի միջոցով, որն այսօր կոչում են ստերեոֆոնագրություն եւ օգտագործեց նկարահանման երկու տեսախցիկ, ինչը հնարավորություն տվեց յուրաքանչյուր դրվագ նկարահանել տարբեր, լրիվ այլ ռեալիտետներով: Մանուշարի «Ձորոյի նշանը» առաջօր չունեցավ գերազանցողը: Ոչ մի հաջորդ նկարահանում չկարողացավ լրացնել առաջինը: Նրա հնարքներն ու հատկապես գունային գամման ու լրիվ այլ կարմիր գույնը ոչ ոք չգերազանցեց: Մանուշարին կինոն առաջինն էր, ուր գույնն ստացավ դրամատիզմ ու հոգեբանություն:

Նիմո Արագաշվիլի. - Նրա անվան հետ է կապվում նաեւ տեսախցիկի շարժումը, որ այս կամ այն դրվագին առանձնահատուկ արտահայտման հնարավորություն է տալիս: Նախքան կինոնկարահանում, Մանուշարը հանդես էր գալիս որպես բեմադրիչ՝ բեմադրելով օպերաներ ու մյուզիքլներ: Նա Բրոդվեյում բեմադրեց Դյուբուս Դեյվորդի «Պորգի»-ն. հենց այս գործը հիացրեց ու ռեզնանս ստեղծեց հայտնի ռեժիսոր Գերշվինին, ով հետագայում գրեց իր «Պորգի եւ Բես» օպերետտան, որի բեմադրիչը կրկին Մանուշարն էր եւ, որը ճանաչվեց որպես ամերիկյան առաջին ժողովրդական օպերա:

Մանուշար Պիրվելի. - 60 ներկայացումներից բացի, 1943 թվականին Մանուշարը բեմում մարմնավորեց Ռիչարդ Ռոջերսի երաժշտությունը՝ բեմադրելով «Օբլահոնա» երաժշտական ներկայացումը: Ինչո՞ւ եմ նշում հենց այս ներկայացումը եւ ոչ մյուսները, որովհետեւ հենց այս երաժշտական դրաման 12 տարի չիջավ բեմից, իսկ Ամերիկայում այն բեմին ապրեց 7 տարի եւ այսօր էլ մեծ հետաքրքրություն կառաջացնել: Ի դեպ, 1947 թվականին «Նյու-Յորք թայմսը» Մանուշարի մասին գրում էր. «Երբ ֆիլմերը սովորեցին խոսել, նա նրանց երգել սովորեցրեց»: Նիմո, հիմա ես թեզ մի հարց տամ. երբեւէ ուշադրություն դարձրե՞լ ես կադրից դուրս ծայնային տեքստին,

երբ օրինակ հերոսը ներքին մենախոսության մեջ է:

Նիմո Արագաշվիլի. - Ինչ խոսք, երեւի նկատի ունես, հերոսների մտքում, շուրթերը փակ, բայց ունկնդրի համար լսելի, բարձրաձայն խոսքը, այսինքն՝ հերոսի մտքերը փոխանցելու միջոցը:

Մանուշար Պիրվելի. - Այո՛, այո՛, իսկ գիտե՞ս, որ այդ միջոցն առաջինը հենց Ռուբեն Մանուշարն է կիրառել ու կինո բերել: Քննադատներն առայսօր այդ միջոցը մանուշարական են կոչում:

«...ԱՐԴԵՆ 40 ՏԱՐԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅՈՒՄ ԵՄ, ԲԱՅՑ ՎՐԱՑԵՐԵՆԸ ԶԵՄ ՄՈՐԱՅԵՆ». ՄԱՍՈՒԼՅԱՆԸ ՕԹԱՐ ՍԵՓԱՎԵՎԻԼՈՒ ԴԻՇՆՈՒՄԹՅՈՒՆՆԵՐՈՒՄ...

Նիմո Արագաշվիլի. - Իսկապե՞ս, չգիտե՞ի... Մանուշար, իսկ արտասահման գնալուց հետո, վրացիների հետ կապ ունե՞ր, ի՞նչ գիտենք այդ մասին:

Գրետա Գարբոն եւ Ռուբեն Մանուշարը

Մանուշար Պիրվելի. - Չնայած, որ հայկական ընտանիքում էր ծնվել, այս մարդը մինչեւ ուղն ու ծուծը սիրում էր Թբիլիսին ու Վրաստանը: Ես անվերապահ նրան նաեւ վրացի կարող եմ կոչել: Ի դեպ, երբ Մանուշարն առաջարկել էին փոխել ազգանունն ու բարեհեջունության համար դառնալ Ռուբեն Մամ, չէր համաձայնել, հետագայում իր հարցազրույցներից մեկում ասել էր, որ ինքնության պահպանմանը ձգտել է ամենուր եւ ամեն տեղ: Իսկ գիտե՞ք, որն էր նրա կյանքի սկզբունքը.

«Իմ մայրը մեծագույն մարդ էր, ում երբեւէ ճանաչել եմ, - ասում էր Մանուշարը: Մի անգամ մի բան ասաց, որը եւ դարձավ կյանքիս բոլոր տարիների սկզբունքը, այդ ժամանակ 7-8 տարեկան էի. «Լսեք, երեխաներ, եթե սիրտը լցնեք սիրով, ապա նրանում չի մնա տեղ վախի ու զայրույթի համար», ես երբեք այդ մասին չեմ մոռանում»:

Ռուբեն Մանուշարի մասին մեր մտեմիկ զրույցներում խոսում էինք ու շատ էինք խոսում «Իլյուզիոնի» լեգենդ Օթար Սեփիաշվիլու հետ եւ հատկապես նրա մահից մի քանի ամիս առաջ: Մենք հարմար տեղավորվում էինք նրա գողտրիկ տանն ու, Ռուբենի մասին խոսելով, լուսացնում ծնան սպիտակ գիշերները: 1960 թվականին, երբ Մոսկվայի կինոփառատոնին Օթարին առաջին անգամ հանդիպել էր Ռուբեն Մանուշարին, ռուսերեն էր խոսել: Ռուբենը խոսել էր Թբիլիսիի, նրա բարձունքների, Քուռ գետի վրա կախված պատշգամբների ու քարքարոտ, մեղմ ու ոլոր փողոցների մասին: Հանկարծ կանգ էր առել ու սկսել վրացերեն նկարագրել իր հայրենի տունը Մուխրանիում: Պատմել էր, թե ինչպես էր գալիս Մուխրանի՝ իր տատի մոտ, փոստով թեչկոտում էր, հետո հարեւան տատ ու պապերն իրար էին նայում ու ասում՝ «Մանուշան դուռը Շաքրոյի տղան է եկել...» Օթարին ապշել էր՝ լսելով Մանուշարի վրացերենը, փոխարենը Մանուշարը պատասխանել էր. «Վրդեն 40 տարի Ամերիկայում եմ ապրում, բայց վրացերենը չեմ մոռացել: Հորական կողմից տատս ու պապս, մեր ընտանիքի բոլոր ազգականներն ու ընկերները վրացերեն էին խոսում»:

Նիմո Արագաշվիլի. - Իսկ համրահեջակություն ձեռք բերելուց հետո, այցելե՞լ էր Թբիլիսի:

Մանուշար Պիրվելի. - Այո՛, 1971 թվականին, նրան վերջապես թույլատրել էին գալ Թբիլիսի: Մինչ այդ, մոտ տաս տարի խնդրագրեր էր ներկայացրել: Թբիլիսիի «Իվերիա» հյուրանոցի սենյակներից մեկում նրան այցելել էր Օթար Սեփիաշվիլին եւ հենց այն պահին, երբ Ռուբենը գրքի էջերում պահում էր ծառի տերեւներ. «Երեկ, - ասել էր, - իմ հայրենի տանն էի, Մուխրանիում եւ պապիս ծառից տերեւներ եմ պոկել, ուզում եմ հետո տանել»: Հետո երկուսով էին Թիֆլիսով էին շրջել, տեսել Սիոնին, Սուրբ Գեորգը, Սայաթ-Նովայի շիրիմը, հետո զբոսնել էին հին քաղաքի փողոցներով, երբ հանկարծ Մանուշարը կանգ էր առել փողոցի կենտրոնում ու Օթարին ասել. «Երբ թողնում էի այս վայրերը, էս ալեհերներն այն ժամանակ տունկեր էին, իսկ հիմա մենք՝ նրանք ու ես,

ծերմակած հանդիպում ենք իրար, նրանք նորից նույն տեղում են, որովհետեւ արմատներ ունեն, - հետո արցունքն աչքերից սրբել ու շարունակել էր, - հիշո՞ւմ ես էքզյուպերիի Արքայազնը զարմանում է, թե որտե՞ղ եմ մարդիկ, իսկ ծաղիկը պատասխանում է, որ մարդիկ արմատներ չունեն ու չեն դիմանում, քամին նրանց քշում, տանում է...»: Մանուշարը մի պահ լռել էր, հետո հոգոց հանել ու բացականչել. «Չեմ դիմանում, չեմ դիմանում...»: Բառ առ բառ եմ հիշում հենց իր՝ էմիգրանտ Օթար Սեփիաշվիլու այս սրտառուչ պատմությունները:

ՌՈՒՄԱՎԵԼՈՒ ԹԱՏՐՈՆԻ «ԶՈՒՔՈՒՐԹՄԱՅԻ» ԲԵԿՈՐՆ ԻԲԵՎ ԹԱԼԻՍՄԱՆ

Նիմո Արագաշվիլի. - Ունե՞ր, արդյոք, շփում Թբիլիսիի օպերայի հետ:

Մանուշար Պիրվելի. - Մի հետաքրքիր պատմություն հիշեցի: Երբ մոտեցել է օպերայի շենքին, նախ ցայտաղբյուրից ջուր է խմել՝ ասելով, որ որքան էլ նոր տեսք ընդունի Թբիլիսին, միեւնույն է, ջուրն էլ, կոլորիտն էլ բացառիկ են: Օպերայի խաղաշրջանն ավարտված էր, փակ էր: Բայց դռները բացել են: Ներս է մտել, դահլիճի բույրն առել, շոշափել վարագույրը, աթոռների մետաքսապատ կտորը, ապա առաստաղին գցել հայացքն ու շշմացել Օթարին. «Ի՞նչ իսկայական էր այս ամենը, երբ փոքր էի...»: Հետո եկել են Ռուսթավելու թատրոն, ուր հրդեհից վնասված թատրոնի վերանորոգումն էր ընթանում: Հանկարծ նկատել է բեմից ընկած, գիպսե չուրկոթմայի (վրացական զարդանախշ կամ փորագրանդակ) բեկոր, կռացել է ու ձեռքն առել. «Կարելի՞ է հետս տանեն», -

ասել է: Հետո փաթեթ է թաշկինակի մեջ ու դրել գրպանը: Ասում են, այդպես պահել է մինչեւ մահ՝ որպես թախան:

Նիմո Արագաշվիլի. - Ի դեպ, ասում են՝ թախանների սիրահար էր: Օրինակ, զրեթե ամեն ֆիլմում նա նկարահանում էր կատու՝ ասելով, որ հաջողություն է բերում:

Մանուշարը կերտել է մի ամբողջ դարաշրջան, որ ոչ այլ ինչ է, քան հեղաշրջում կինոյում: Իսկ ունե՞ր արդյոք ուսանողներ, իր փորձը փոխանցում էր նոր, երիտասարդ սերնդին:

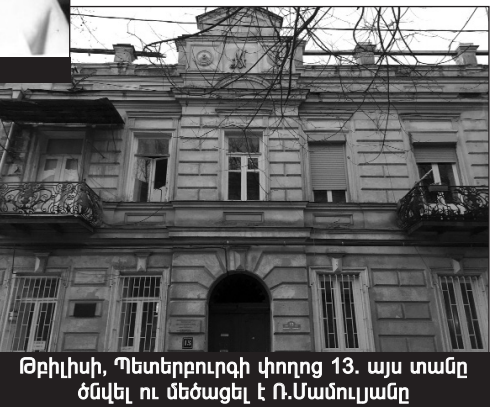
Մանուշար Պիրվելի. - Այո՛, ինչպես չէ: Ի դեպ, նման դասընթացներից մեկի ժամանակ (սա մեծագույն հաճույքով եմ պատմելու), իսկ ավելի կոնկրետ, ինչպես պատմում էր Օթարին, Մոսկվայի կինոփառատոնի օրերին, Ռուբեն Մանուշարը ՎԳԻԿ-ում վարպետաց դասեր էր անցկացնում, ուսանողներից մեկը հարցրել էր, թե համագործակցելով այնպիսի աստղերի հետ, ինչպիսիք են Դեյվիդ Մորգանը, Դեյվիդ Կուպերը, Մարլեն Դիտրիխը, Էլիզաբեթ Թելլորը, Գրետա Գարբոն... ո՞ւմ է համարել իսկական աստղ: Երկար չէր մտածել, պատասխանել էր, որ չի կարծում, թե տարիներ ու դարեր անց կծնվի մեկը, ով կդառնա Գրետա Գարբո կամ Ալյակի Խորավա: Իսկապես հաճելի փաստ է...

ՍԱՆԿՏ-ՊԵՏԵՐԲՈՐԳԻ ՓՈՂՈՑԸ ՌՈՒԲԵՆ ՄԱՍՈՒԼՅԱՆՈՎ ՎԵՐԱՎԱՆԵԼՈՒ ՄԱՆՈՒՉԱՐ ՊԻՐՎԵԼՈՒ ԱՆԱՅԱՐԿԸ

Նիմո Արագաշվիլի. - Մի քանի տարի առաջ Թբիլիսում անցկացվող կինոփառատոնին մասնակցում էր նաեւ Ֆրանսիացի պրոդյուսեր եւ վավերագրող Պատրիկ Կազալը: Նա ներկայացրեց երեք ֆիլմ, որոնք պատմում էին Թբիլիսում ծնված երեք նշանավոր ռեժիսորների՝ Միխեյլ Կալատոզիշվիլու, Սերգեյ Փարաջանովի եւ Ռուբեն Մանուշարի մասին: Ֆրանսիացի ռեժիսորը նշեց, որ այս երեք ռեժիսորները աշխարհի կինեմատոգրաֆիայում հսկայական ներդրում ունեն եւ նրանց ֆիլմերի ռետրոսպեկտիվան այսօր էլ ներկայացվում է տարբեր կինոփառատոններում: Թեեւ չնայած այս կարեւորությանը, Ռուբեն Մանուշարի մասին ֆիլմն անցնում էր գրեթե դատարկ դահլիճում... Այդ իսկ պատճառով մեծապես շնորհակալ եմ թեզ, Մանուշար, որ այսօր կրկին հիշեցրի մեզ այս ռեժիսորի մասին, իսկ մի մասը մեզանից միգուցե նաեւ բացահայտեց Ռուբեն Մանուշար մեծությանը:

Մանուշար Պիրվելի. - Մեր զրույցի ավարտին, կցանկանայի խնդրանքով դիմել, ֆեյսբուքում հարցում անել: Պետք է կրի՞ արդյոք, Սանկտ-Պետերբուրգի, այլ ոչ Ռուբեն Մանուշարի անունը այն փողոցը, որի 13 համարում ծնվել ու ապրել է Թբիլիսիին անսահմանորեն սիրահարված նույն ինքը՝ աշխարհահռչակ ռեժիսոր Ռուբեն Մանուշարը:

Նյուրթ պատրաստեց ԳԱՅՆԵ ԲՈՍՏԱՆՋՅԱՆԸ

Թբիլիսի, Պետերբուրգի փողոց 13. այս տանը ծնվել ու մեծացել է Ռ.Մանուշարը

ՀԱՅԱՍՏԱՆ - ԱՐՑԱԽ. Փաստեր, իրադարձություններ

«ՎՐԱՍՏԱՆԻ», ԱՐՄԵՆՊՐԵՍԻ, ՊԱՆԱՐՄԵՆԻԱՆԻ ԵՎ ԿԱՎԿԱԶՊՐԵՍԻ ՆՅՈՒԹԵՐՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԱՅՑԸ ՖՐԱՆՍԻԱ

(Սկիզբը՝ 1-ին էջում)

Հայաստանի վարչապետի եւ Ֆրանսիայի նախագահի առանձնագրույցին քննարկվեցին հայ-ֆրանսիական հարաբերությունների օրակարգային հրատապ հարցեր, անդրադարձան նաեւ մուտքի արտոնագրերի ազատականացման ՀՀ-ԵՄ երկխոսության մեկնարկի ուղղությամբ իրականացվող քայլերին:

Կողմերը կարեւորեցին բարձր մակարդակի փոխայցելությունների կազմակերպումը եւ այդ ուղղությամբ ձեռք բերեցին համապատասխան պայմանավորվածություն:

Նշենք, որ Նիկոլ Փաշինյանը, աշխատանքային այցի շրջանակներում, մասնակցեց Ֆրանսիայի նախագահի անու-

նից, ի պատիվ Փարիզի խաղաղության երկրորդ համաժողովի մասնակից պետությունների եւ կառավարությունների ղեկավարների տրվող պաշտոնական ընդունելությանը, այցելեց Ֆրանկոֆոնիայի միջազգային կազմակերպության գրասենյակ եւ հանդիպում ունեցավ ՖՄԿ Գլխավոր քարտուղար Լուիզ Մուշիկիվաբոյի, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր շտաբում՝ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի գլխավոր տնօրեն Օդրի Ագուլեի հետ:

Այցի շրջանակում, Հայաստանի վարչապետը եւ նրա տիկինը հանդիպում ու-

նեցան նաեւ Ֆրանսիայի հայ համայնքի հոգեւոր եւ աշխարհիկ կառույցների ղեկավարների հետ: Ի պատիվ Նիկոլ Փաշինյանի եւ Աննա Հակոբյանի, տրվեց պաշտոնական ընդունելություն:

ԾՐԱԳՐՎՈՒՄ Է 7 ՏՈԿՈՍ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՃ

Նոյեմբերի 14-ին Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը մասնակցեց Հայաստանում «Ամերիկյան առևտրի պալատի» տերմերջյան հանդիպմանը:

Իր խոսքում Հայաստանի վարչապետը նշեց, որ այս տարվա տնտեսական արդյունքները ցույց են տալիս, որ տնտեսական հեղափոխության իրականացմանն ուղղված Հայաստանի կառավարության գործողություններն արդարացված են եւ արդյունավետ:

Մեր կառավարությունը, իր գործունեության առաջին օրերից սկսած, հռչակել է Հայաստանում տնտեսական հեղափոխություն իրականացնելու օրակարգ: Ըստ էության, առաջին փուլում

այդ ճանապարհով գնալու համար, հռչակել ենք երեք հիմնական ուղղություն: Առաջինը՝ կոռուպցիայի դեմ պայքարը, երկրորդը՝ մենաշնորհների վերացումը եւ երրորդը՝ ստվերային տնտեսության դեմ պայքարը: Կարող ենք արձանագրել, որ 2019 թվականին տնտեսական տարվա արդյունքներով այս մոտեցումը արդարացրել է իրեն եւ ցույց տվել իր արդյունավետությունը, որովհետեւ այս տարի սպասում ենք 7 տոկոս տնտեսական աճ, ասաց Նիկոլ Փաշինյանն ու

հավելեց.- իհարկե, հասկանում ենք, որ այս երեք գործիքներն ունեն որոշակի ներուժ, եւ այդ ներուժը հավերժ չէ: Նկատի ունեն ստվերի, կոռուպցիայի, մենաշնորհների դեմ պայքարը, դրանք, բնականաբար, պետք է լինեն շարունակական, բայց իրենք իրենցով՝ տնտեսական աճը եւ աշխուժությունը խթանելու պաշար ունեն, ու այդ պաշարը ինչ-որ պահի պետք է

սպառվի: Հետեւաբար, կառավարությունը պետք է նոր գործիքակազմ կիրառի հետագա տնտեսական աճը եւ ներդրումները խթանելու ուղղությամբ, եզրափակեց Փաշինյանը:

2020 ԹՎԱԿԱՆԻ ԲՅՈՒՋԵՆ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ Է

Հայաստանի վարչապետ Նիկոլ Փաշինյանը հեղափոխական է համարում 2020 թվականի պետական բյուջեի նախագիծը: Այս մասին Փաշինյանն ասաց նոյեմբերի 15-ին, Ազգային ժողովի նիստում Հայաստանի 2020 թվականի պետական բյուջեի մասին օրենքի նախագծի քննարկման ընթացքում:

- Առաջին՝ արդյոք 2020թ. բյուջեի նախագիծը հեղափոխական է: 2018թ. հեղափոխության շրջանում, երբ ես դեռ ՀՀ վարչապետ չէի, հայտարարել եմ հրապարակային, որ մեկ-երկու տարվա ընթացքում ՀՀ բյուջեն պետք է ավելանա 30-35%-ով, սա եղել է հեղափոխության խոստումներից մեկը: Հիմա, 2020թ. պետական բյուջեի նախագիծում եկամտային մասը գերա-

զանցում է 2018թ. եկամտային մասին 27.4%-ով, եթե սրան գումարում ենք նաեւ 2018թ. ընթացքում բյուջեի գերակատարման ցուցանիշները, որոնք արդեն 62 միլիարդով գերակատարված են, ուրեմն բյուջեի աճը կազմում է 33%, իսկ, եթե սրան ավելացնում ենք այն բյուջետային կորուստները, որ մենք մեր որոշումների արդյունքում ունեցել ենք, մեր աճն արդեն

իսկ կազմում է 35%: Սա ուղիղ պատասխան է այն հարցին՝ հեղափոխական է արդյոք այս բյուջեն: Այո, այս բյուջեն հեղափոխական է, որովհետեւ ճշգրիտ իրագործումն է այն խոստման, որը ես անձամբ հնչեցրել եմ: 2020թ. նախատեսված կապիտալ ծախսերը 2018թ. փաստացի ցուցանիշի նկատմամբ ավելի են 135,1%-ով: Այլ կերպ, քան հեղափոխական, սա չի կարելի կոչել,- ասաց Նիկոլ Փաշինյանը:

Հայաստանի Ազգային ժողովի լիազումար նիստերում բյուջեի քննարկումը սկսվել էր նոյեմբերի 13-ին:

ԱՄՆ ՍԵՆԱԿՈՒՄ ԱՐԳԵՆՏԱԿՈՒՆ Է ՑԵՂԱՍԳԱՆՈՒԹՅԱՆ ԲԱՆԱՁԵՎԻ ԶԵՆԱՐԿՈՒՄԸ

ԱՄՆ սենատոր Լինսի Գրահամն արգելափակել է Հայոց ցեղասպանության ճանաչման թիվ 150 բանաչեւի քննարկումը Սենատում: Հարավային Կարոլինա նահանգից ընտրված հանրապետական սենատորն այս քայլին դիմել է Վաշինգտոնում ԱՄՆ նախագահ Դոնալդ Թրամփի եւ Թուրքիայի նախագահ Ռեջեփ Թայյիփ Էրդողանի հետ մի խումբ սենատորների հանդիպմանը մասնակցելուց հետո: Գրահամը կարծում է, որ պետք է «գերծ մնալ պատմությունը վերաշարադրելուց»: Նա օգտվել է Սենատում ցանկացած նախագծի ընդունման նկատմամբ «վետոյի» իր իրավունքից:

Մինչ այդ, ԱՄՆ Սենատի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի անդամ Ռոբերտ Մենենդեսը (դեմոկրատ, Նյու Ջերսի) կոչ էր արել «ընդհանուր համաշայնության» անհապաղ ընդունել Հայոց ցեղասպանության ճանաչման բանաչելը:

ՈԱԶՄԱՐԴՅՈՒՆԱԲԵՐԱԿԱՆ ՈՒՈՐՏԻ ՀԱՏՎԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ԱՎԵԼԱՑՎԵԼ ԵՆ

Հայաստանի ռազմարդյունաբերության ոլորտում 2020 թվականի պետական բյուջեի նախագծով հատկացումները, նախորդ տարվա համեմատ, ավելացել են շուրջ 122%-ով:

Հայաստանը բարձր տեխնոլոգիական ռազմարդյունաբերական արտադրող եւ արտահանող երկիր դարձնելու նպատակով 2020թ. պետական բյուջեով նախատեսված է նախարարությանը տրամադրել 12.5 մլրդ դրամ: 2020թ. բյուջեային հատկացումները ռազմարդյունաբերության ոլորտում ավելացվել են շուրջ 122%-ով՝ հասնելով շուրջ 6.3 մլրդ դրամի, որի մի մասն ուղղվելու է գիտահետազոտական, փորձակոնստրուկտորական ծրագրերի իրականացմանը, մյուս մասն արտադրական կառուցվածքների զարգացմանը:

ՀՐԱԵՂ՝ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՀԵՆՔԻ ՎՐԱՆԻՔԸ: ՀՐՈՇԵՐ ԱՌԱՋԱԿԵՒ Է ՕՐԵՆՍՊՐԱԿԱՆ ՄԱՐՄՆԻ ՄՈՒԳ ԳՄՈՎՈՂ ՎՈՐԱՅԻՆ ՎՐԱՆԸ, ՈՐԻՑ ԻՆԵՐՈՒ ՀԵՐԵՆԱՆՔՈՎ, ԺԱՆՐ ՎՃԱՍԿԵՒ Է ՎՐԱՆ ԲՆԱԿԻՅԸ, 70-ԱՄԿԱ ՕՎՐԱԵՐԿՐԱԿԻ ԻԿԱ ՌՈՆԿԱՅՆԵՆ. ԺԱՆՐ ՎԻՃԱԿՈՒՄ ՆԱ ՎԵՂՈՒՄԻՆՆԵՐԸ Է ԻՎԻԴԱՆՈՒՄԸ:

Նոյեմբերի 10-ին մասնակիորեն այրվել է Հայաստանի խորհրդարանի շենքի տանիքը: Հրդեհը առաջացել է օրենսդրական մարմնի մոտ գտնվող փայտե տանիքի, որից հետո այն արագ տարածվել է: Դեպքի հետեւանքով, ծանր վնասվել է տան բնակիչը, 70-ամյա օտարերկրացի Իկա Ռոնկայեն. ծանր վիճակում նա տեղափոխվել է հիվանդանոց: Դեպքի վայրից փրկարարները անվնաս դուրս են բերել նաեւ 58-ամյա մի կին:

«ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԸ ՊԱՏՐԱՍ Է ՆՊԱՍՏԵԼ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵՎ ԹՈՒՐԲԻԱՅԻ ՀԱՐԱԲԵՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆԸ»

(Սկիզբը՝ 1-ին էջում)

Կայացած հանդիպումներում կողմերը քննարկեցին հայ-ռուսական հարաբերությունների օրակարգային մի շարք հարցեր, որոնք վերաբերում էին քաղաքական եւ տնտեսական համագործակցությանը, մտքեր փոխանակեցին նաեւ տարածաշրջանային նշանակության հարցերի շուրջ, անդրադարձան Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորման գործընթացին: Հայկական կողմը ընդգծեց Ռուսաստանի կարեւոր դերակատարությունը տարածաշրջանում անվտանգության, կայունության եւ խաղաղության պահպանման գործում: Կողմերը ընդգծեցին ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի շրջանակում ԼՂ հիմնախնդրի խաղաղ կարգավորման կարելիությունն ու հունանիտար ծրագրերի իրականացման անհրաժեշտությունը՝ հակամարտության կողմերի միջեւ փոխվստահության մթնոլորտի ձեւավորման առումով: Բանակցությունների ավարտին հաջորդած մամուլի ասուլիսում, Սերգեյ Լավ-

րովն անդրադարձավ հայ-թուրքական հարաբերությունների թեմային՝ նշելով, որ Ռուսաստանը պատրաստ է նպաստել Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ հարաբերությունների կարգավորմանը:

- Մենք չենք խոսում ինչ-որ մերձեցման, ջերմացման մասին, երբ ունենք հարեւաններ, որոնք պատմական, աշխարհագրական կողմից են տրված: Մենք հարաբերություններ ենք զարգացնում բոլորի եւ նրանցից յուրաքանչյուրի հետ: Սա ստույգ է ՀԱՊԿ, ԱՊՀ, ԵԱՀԿ մեր բոլոր գործընկերների առումով, այնպիսի երկրների առումով, ինչպիսիք են Թուրքիան, Իրանը, արեւելափոխական երկրները: Մենք ցանկանում ենք բոլորի հետ նորմալ հարաբերություններ ունենալ: Եվ մենք ամեն կերպ աջակցում ենք Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ գոյություն ունեցող խնդիրների հաղթահարմանը: 2010 թվականին մենք ամենակտիվ կերպով նպաստել ենք Յուրիդիկական արձանագրությունների ստորագրմանը: Չմայած, նաեւ նախագրված առաջին երեք շառ չտարվել

այս գաղափարով եւ հատկապես այն հաշվարկներով, որ դրանք կարող են ուժի մեջ մտնել անկախ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության կարգավորումից,- ասաց Սերգեյ Լավրովը:

ՌԴ արտաքին գործերի նախարարն աստիճանաբար հայտնեց Յուրիդիկական արձանագրությունների ճակատագրի վերաբերյալ:

- Մենք շարունակում ենք պատրաստ լինել: Դրա համար անհրաժեշտ է երկու կողմերի շահագրգռվածությունը: Մենք պատրաստ ենք մեր հնարավորություններն օգտագործել այն նպատակով, որ առաջ մղենք Հայաստանի եւ Թուրքիայի միջեւ հարաբերությունների կարգավորումը: Մենք բացարձակապես որեւիցե հիմք չենք տեսնում ենթադրելու, որ այս երկրների միջեւ ինչ-որ մեկը պատերազմ կսկսի, եւ ամեն դեպքում մեր ամբողջ քաղաքականությունն ուղղված է այստեղ խաղաղություն, համագոյակցություն եւ փոխշահավետ համագործակցություն հաստատելուն,- նշեց նա:

Մամուլի ասուլիսին Սերգեյ Լավրովը անդրադարձավ նաեւ Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտության հարցին՝ նշելով, որ, առանց Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի, անհնար կլինի ձեւակերպել որեւէ համաձայնություն՝ կապված ԼՂ հակամարտության կարգավորման բանակցությունների հետ:

- Ավելի վաղ, երբ դադարեցրել էին ռազմական գործողությունները, Լեռնային Ղարաբաղը բանակցությունների մասնակից էր, սակայն ինչ-որ փուլում Հայաստանի նախկին նախագահներից մեկը որոշեց, որ Լեռնային Ղարաբաղի շահերը պետք է ներկայացնի երեւանը: Ցանկացած դեպքում, մենք՝ որպես համախաղաղակներ, կարող ենք միայն հավելել, որ գործընթացն ընթացել է ընդհանուր համաձայնությամբ: Առանց Լեռնային Ղարաբաղի ժողովրդի, առանց նրա բնակչության, անհնար կլինի ձեւակերպել որեւէ համաձայնություն: Հայաստանն ուղղակի չի ստորագրի,- ասաց Սերգեյ Լավրովը:

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ

ՆՈՅԵՄԲԵՐ

17.11.2019 Բարեկենդանի շինարարական Պահոց

Հիսնակը հիսնորյա Պահոցի շրջան է, որը նախորդում է Աստվածահայտնության տոնին: Հիսնակաց Բարեկենդանը 7 օրերի շարժական, նույնպես ընկած է նոյեմբերի 15-21-ը, այս տարի՝ նոյեմբերի 15-ին:

21.11.2019 Տոն Երեքամյա Սուրբ Աստվածածնի տաճարի ընծայման

ՎՐԱՑ ՈՒՂԱՓԱՌ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՆՇԵՑ 100 ՀԱՋԱՐ ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԻ ՀԻՇԱՏԱԿԸ

Ամեն տարի, նոյեմբերի 13-ին, Թբիլիսիում, Վրաց Ուղղափառ եկեղեցին հարգում է 100 000 նահատակների հիշատակը:

Այս սուրբ նահատակները XIII դարում, Ջալալ էդ-Դինի հրամանով, սպանվել են խավարազմեցիների կողմից: 1226 թվականին խավարազմի սուլթան Ջալալ էդ-Դինը հարձակվել է Վրաստանի վրա: Եկեղեցական փոխանցման համաձայն, Մետեխի կամրջի վրա, հավաքվել են քրիստոնյաներին եւ ստիպել ուրանալ քրիստոնեական սրբություններն ու փոխել կրոնը: Նրանցից մեծամասնությունը հետո, խավարազմեցիները նրանց գլխատել են եւ լցրել գետը: Թբիլիսիի թաղերում են, վառել, ավերել Սիոնի տաճարի գմբեթը: Այդ օրը հիշատակվելու համար, նոյեմբերի 13-ին Մետեխի կամրջի վրա, Համայն Վրաստանի Կաթողիկոս-Պատրիարք Իլիա Երկրորդը կատարեց հոգեհանգստյան կարգ:

ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄ

... ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱՐԱՆՑԻՆԵՐԻՆ ՏՐՎԵՑԻՆ «ՀԱՎԱՍՏԱԳՐԵՐ»

Նորից տոնական մթնոլորտ է տիրում Թբիլիսիի թիվ 104 դպրոցի դահլիճում, որը լեփ-լեցուն է աշակերտներով, մանկավարժներով, ծնողներով, հյուրերով: Առիթն այս անգամ բարի ավանդույթ դարձած՝ առաջին դասարանցիների «Հավաստագրերն» են, որ արդեն հանձնվում են նրանց աշակերտ դառնալու առիթով:

Ընդամենը 2 ամիս է, ինչ 21 ժիռ ու կայտառ այս մանուկները Անի Գրիգորյանը, Դավիթ Սիրադեղյանը, Ռոբերտ Բաբանյանը, Եվա Գաբրյանը, Միքայել Շահնազարյանը, Մարի Օհանյանը, Էլեն Մկրտչյանը, Էրիկ Իսրայելյանը, Ռոման Իսոյանը, Մանե Մկրտչյանը, Ալեքս Մխիթարյանը, Դավիթ Թորոսյանը, Ալեքսանդր Վարդանյանը, Սանդրո Պողոսյանը, Դավիթ Մխոյանը, Անի Թեմուրյանը, Ալեքսանդր Զախարյանը, Դավիթ Սահակյանը, Էլենա Բուկոյանը, Միլենա Խաչատուրյանը, Արիզա Շահնազարյանը, ուր են դրել դպրոցի շենից մերս, երեքամյա վախճանում են հայերեն, վրացերեն, երգում ու ներկայացում փոքրիկ բեմադրություն: Եվ այս ամենը, շնորհիվ բազմամասնակ, գրագետ, շնորհաշատ դասվար Լամարա Ղազարյանի, ով ջանք ու եռանդ չի խնայում

նրանց գրագետ ու բանիմաց դարձնելու համար:

«Հավաստագրեր», ներկաների ծափ-ողջույնների եւ երաժշտության հնչյունների տակ ստանալուց հետո, դպրոցի տնօրեն Իրինա Ժամկոչյանն ու ուսմասվար Ալմարի Սիրադեղյանը շնորհավորեցին առաջին դասարանցիներին:

Դահլիճում ներկա գտնվող Վրաստանում Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Ռուբեն Սադոյանը, «Վրաստան» թերթի խմբագիր Վան Բայբուրյանը, Վրաստանի կրթության, գիտության, մշակույթի եւ սպորտի նախարարության փորձագետ Կարինե Մանուկյանը, «Հայարտուն» կենտրոնի տնօրեն Եվգենյա Մարկոսյանը, Թբիլիսիի «Թունմանյանի տուն» գիտա-հետա-

գոտական կենտրոնի ղեկավար Գիսանե Հովսեփյանը, «Վրացահայերի միության» նախագահ Մարի Առաքելովան, ով նաեւ առաջին դասարանցի երեխայի ծնող է, շնորհավորելով փոքրիկներին, ծնողներին հորդորեցին երեխային տանել հայկական դպրոց՝ բացատրելով այն մեծ առավելություն, որ բացի պետական (վրաց) լեզվից, օտար լեզուներից, հայ երեխան խորանում է մայրենի լեզվի խորքերում, ծանոթանում մեր պատմությանն ու մշակույթին:

ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ

ՄԻՋԱԴԵՊԻ ԱՐՁԱԳԱՆՔ

«ԵՎ ՄԵՆՔ ՊԱՐԵՑԻՆՔ». ԲՈՂՈՔԻ ՑՈՒՅՑ ԵՎ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՃԱՆԱՉՈՒՄ

Ինչպես արդեն հաղորդել ենք, նոյեմբերի 8-ին, 9-ին եւ 10-ին Թբիլիսիի եւ Բաթումի մի շարք կինոթատրոններում ներկայացվեց վրացական ծագման, շվեդ ռեժիսոր Լեւան Ալիմի «Եվ մենք պարեցինք» ադմինիստրացիոն կինոնկարը, որը պատմում է վրաց ժողովրդական պարերը կատարող երկու երիտասարդների սիրո մասին:

Նշենք, որ ֆիլմը, որպես օտար լեզվով նկարահանված կինոնկար, ներկայացվել է Օսկարի «Գրան պրի» պարգևին: Այն միջազգային մի շարք փառատոններում արժանացել է պարգևների: Մասնավորապես, գլխավոր հերոսի դերակատար Լեւան Գելբախիան Սարաեւոյի, Վալդոլիցի, Օդեսայի եւ

Մինսկի կինոփառատոններում արժանացել է լավագույն դերասանի մրցանակին: Կինոնկարը ներկայացվել է շուրջ 40 երկրներում:

Թբիլիսիի եւ Բաթումի կինոթատրոններում ֆիլմի ցուցադրումը բողոքի լայն ալիք առաջացրեց: Բողոքի ցույցի հիմնական կազմակերպիչներն էին

«Վրացական երբ» հասարակական կազմակերպությունն ու գործարար Լեւան Վասաձեն: Ֆիլմի ցուցադրման դեմ հանդես եկավ նաեւ Վրաց Ուղղափառ եկեղեցին: Թբիլիսիի եւ Բաթումի կինոթատրոններում կինոնկարի ցուցադրման երեք օրերն ուղեկց-

վեցին ցուցադրանքի եւ իրավապահ մարմինների ընդհանրություններով: Արդյունքում, ձերբակալվեց շուրջ 30 ցուցադրար: ԱՐԵՎԻԿԱ ՍԱՆՈՒԿՅԱՆ

1			2		3		4	5	6	7		8		9
							10							
11				12		13		14						
			15											
			16							17	18			
19		20		21			22		23					
		24	25					26			27	28		
29					30					31				
								32						
33		34				35	36				37			
		38		39					40					41
42					43					44		45		
		46							47		48			
49					50		51			52				
		53							54					
						55			56	57				
58								59						60
				61										

Խ Ա Չ Բ Ա Ռ

ՀՈՐԻՉՈՆԱԿԱՆ

1.Ընթացք, արագության չափ: 4.Իր սեփական կամքով: 10.Արվեստագետի ոգեշնչման աղբյուրը: 11.Լեռներ Եվրոպայի եւ Ասիայի միջև: 14.Ռաֆայել Պատկանյանի կեղծանունը: 15.Աշխարհի ամենամեծ մարզադաշտը: 16.«Սիրուն բիթեր, ինձ ..., Թե ինչով ես դու ապրում» («Թիթե» բանաստեղծությունից): 17...., կասես, կասի: 19.Սրգի տեսակ: 21.Այգու բարեկամ փշոտ կենդանի: 24.Թբիլիսիայի լրագրողուհի ... Իսրայելյան: 26....-գեղարվեստական ամսագիր: 29.Հովհ.Թումանյանի պատմվածքներից: 30.Թբիլիսիի խոջիվանքի պանթեոնում թաղված հայ մեծ վիպասան: 31.Երկրաչափական մարմին: 32.Աման, թաս: 33.Աֆրիկյան պետություն: 35.Շատ հուսահատ, վիատված: 37.Գալակտիկա «... Կաթին»: 38.Առարկայի հատկանիշ: 40.Ստորադասական շաղկապ: 42.Հայ բարերար Պողոս ... փաշա: 43.Ե.Չարենցի հայրենի գավառը: 45.Հարցական դերանուն: 46.Ղ.Աղայանի ստեղծագործություններից «... թույր»: 47.Ածականի գերադրական աստիճանը: 49.Հինգերորդ նոտան: 50.Մարկոս աղա Ալիմյանի մահից հետո թողած: 52.Թաղամաս Երեւանում Նոր ...: 53.Վերքը մաքրող ջրալի դեղամիջոց: 54.Ոչ թանձր: 55.Վրաց ժամանակակից բանաստեղծուհի ... Ակոբիձե: 57.Աշուղ Ջիվանու երգերից: 58.Ֆիլանդիայում ապրող ազգ: 59.Խ.Աբովյանի գրական հե-

րոսը: 61.Ընտանի կենդանի:

ՈՐԴԱՅՈՒՆՆԵՐ

1.Արեւմտահայ գրող, Արեւելից ժողով Սանդը, ով թաղված է Կ.Պոլսում: 2.Սենյակային բույս: 3.Պատկերներով զարդարված: 4.«Ես»-ը Սենյակային հոլովում: 5.Կոնֆետի տեսակ: 6.Երկնիշ թիվ: 7.Կապի միջոց: 8....ի մուրաբա: 9.Եվ լեռ, եւ թաղամաս Թբիլիսիում: 12.Արգոնավորդների ղեկավարը: 13.Անձնական դերանուն: 18.Քառազգաթ լեռ Հայաստանում: 20.Վեցերորդ ծայնանիշը: 22.Իլյա եւ ...: 23.Հնագույն պետություն: 25.Մադրասում լույս տեսած հայ առաջին պարբերականը: 27.Գերեզմանատուն եւ հին թաղամաս Թբիլիսիում: 28.Ժխտական նախածանց: 29.Ֆրանսիացի նկարիչ, քանդակագործ Պոլ ...: 34.Գիտական մրցանակ: 36.Պոլսում լույս ընծայվող «Ակոս» թերթի լուսահոգի խմբագիր ... Դինը: 39.ՌԴ հունորի աստղ Ռայկինի անունը: 41.Հայ անվանի գրող Աշոտ Գրիգորյանի կեղծանունը: 44.Վանք Արցախում: 45.Երկաթյա գործիք, բռնիչ: 48.Երեւել: 49.Անգլո-իռլանդական գրող Ջոնաթան ...: 50.Հովհ.Թումանյանի հեքիաթներից «... աղջիկը»: 51.Հերոսուհի Մ.Արմենի «Ժիրայր Գլենց» վեպում: 56.Հերոս Շիրվանզադեի «Քառս» վեպում Մարկոս ... Ալիմյան: 60.Մաշտոցյան այբուբենի զինվոր:

Կազմեց ԱՆՆԱ ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆԸ

ՆԱԽՈՐԴ ՀԱՄԱՐԻ ԽԱՉԲԱՌԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՐԻՉՈՆԱԿԱՆ

6.Մախաթ: 8.Զմուռ: 10.Վարդ: 11.Կալ: 13.Կապան: 14.Ամանոր: 16.Սկան: 17.Ֆես: 19.Դաբաղ: 21.Ռեմո: 22.Ղեկ: 23.Քոց: 27.Ամեր: 29.Գալեստ: 32.Վար: 33.Փոս: 35.Դարու: 36.Եհովա: 37.Գրա: 39.Ինչ: 42.Արթ: 44.Հավաք: 46.Ջան: 49.Գայ: 50.Մահու: 53.Լարի: 54.Գեշ: 55.Շաղ: 56.Մար: 57.Սոլ: 58.Գոն: 59.Իդ: 60.Նիմ: 61.Տաղ:

ՈՐԴԱՅՈՒՆՆԵՐ

1.Ուրաբաղ: 2.Խթան: 3.Ազգակ: 4.Գուսան: 5.Ասկոֆեն: 7.Ավանակ: 9.Իլ: 12.Արեն: 15.Մամոն: 18.Սոխ: 20.Բելլա: 24.Թավաղ: 25.Երեւել: 26.Կտուր: 28.Կով: 30.Արեն: 31.Երգ: 33.Փոքր: 34.Սառա: 38.Ավագ: 40.Չինարի: 41.Հայելի: 42.ԱիՄ: 43.Քահանա: 45.Վագոն: 47.Ալա: 48.Գրող: 51.Աշոտ: 52.Ուղեղ:

Խմբագիր՝
ՎԱՆ ԲԱՅԲՈՒՐԻԱՆ

Մեր հասցեն՝ Թբիլիսի 0105
Գ.Աթոնելի փ. 5 հեռ. 2990-739, 2990-774
www.vrastan.ge
E-mail: vrastan.press@gmail.com

Գրանցման վկայական
№ 4 4 - 1439
«ԿՈԼՈՐ» հրատարակչություն

“ВРАСТАН”
Тбилиси, Грузия
«VRASTAN»
Georgia, Tbilisi
Индекс 66445